

DZIAŁ XIX FINANSE PUBLICZNE

Uwagi ogólne

1. Finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem.

2. Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów, województwa).

3. Podstawę prawną dla lat 2000–2009 stanowi ustawa o finansach publicznych z dnia 30 czerwca 2005 r. (Dz. U. 2005 Nr 249, poz. 2104, z późniejszymi zmianami), a od 1 stycznia 2010 r. z dnia 27 sierpnia 2009 r. (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 869) przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. 2009 Nr 157, poz. 1241, z późniejszymi zmianami). W przypadku gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego podstawę prawną stanowi również:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 506),
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 511),
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 512),
- ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 1530),
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1015 oraz z 2017 r. poz. 699),
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (tekst jednolity Dz. U. 2014 poz. 1053, z późniejszymi zmianami).

4. Dochody i wydatki budżetów gmin, miast na prawach powiatu, powiatów i województwa uchwalane są przez właściwe rady na okres roku kalendarzowego, w terminach i na zasadach określonych w ustawach o samorządzie terytorialnym.

Miasto na prawach powiatu realizuje jednocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat. Dlatego też w tablicach dochody i wydatki gmin podane są

CHAPTER XIX PUBLIC FINANCE

General notes

1. Public finances include the processes connected with accumulation and allocation of public funds.

2. The presented data include information concerning the budgets of local government units (i.e., of gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship).

3. The legal basis for years 2000–2009 is provided by the Law on Public Finances of 30th June 2005 (Journal of Laws 2005 No. 249, item 2104 with later amendments) and since 1st January 2010 of 27th August 2009 (consolidated text, Journal of Laws 2019 item 869) and regulations introducing the Law on Public Finances (Journal of Laws 2009 No. 157, item 1241, with later amendments). In case of the financial management of local government units, the legal basis is additionally provided by:

- the Law of 8th March 1990 on Gmina Local Government (uniform text Journal of Laws 2019 item 506),
- the Law of 5th June 1998 on Powiat Local Government (uniform text Journal of Laws 2019 item 511),
- the Law of 5th June 1998 on Voivodship Local Government (uniform text Journal of Laws 2019 item 512),
- the Law of 13th November 2003 on Incomes of Local Government Units (uniform text Journal of Laws 2018 item 1530),
- the Minister of Finances Regulation of 16th January 2014 on Budgetary Reporting (uniform text Journal of Laws 2016 item 1015 and 2017 item 699),
- the Minister of Finances Regulation of 2nd March 2010 on Detailed Classification of Incomes, Expenses, Revenue and Expenditure, and Funds from Foreign Resources (uniform text Journal of Laws 2014 item 1053, with later amendments).

4. Revenue and expenditure of budgets of gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship are passed by the appropriate councils for a period of one calendar year, within periods and on the basis of principles defined in the Law on Local Government.

City with powiat status realizes tasks of gmina as well as powiat. There is one budget drawn up every year, which consists of revenue (income received both by gmina and powiat) as well as expenditure realized jointly by gmina and powiat.

bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu podane są łącznie z dochodami i wydatkami części gminnej i powiatowej.

5. Na dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego składają się:

- 1) dochody własne, tj.:
 - a) dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
 - b) wpływy z podatków oraz opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w tym podatek od nieruchomości, podatek rolny, podatek od środków transportowych, podatek od czynności cywilnoprawnych, opłata skarbową,
 - c) dochody z majątku, np. dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze,
 - d) środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł;
- 2) dotacje:
 - a) z budżetu państwa na zadania: z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
 - b) przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi, płatności z budżetu środków europejskich (paragrafy 200 i 620 oraz od 2015 r. – 205 i 625),
 - c) otrzymane z funduszy celowych,
 - d) pozostałe dotacje;
- 3) subwencja ogólna z budżetu państwa, która składa się z części: wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej i regionalnej.

6. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego dzielą się na majątkowe (w tym inwestycyjne) i bieżące, do których zalicza się m.in.:

- wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi),
- wydatki na zakup materiałów i usług,
- dotacje m.in. dla jednostek organizacyjno-prawnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego,
- wydatki na obsługę długu.

7. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano na podstawie sprawozdawczości budżetowej Ministerstwa Finansów.

Therefore in tables concerning revenue and expenditure of gminas, data for cities with powiat status include revenue of gminas as well as powiats and expenditure of both gmina and powiat are given jointly.

5. Budget revenue of local government units comprise:

- 1) own revenue, i.e.:
 - a) revenue from shares in receipts from corporate and personal income taxes,
 - b) receipts from taxes and fees established and collected on the basis of separate acts, of which the tax on real estate, the agricultural tax, the tax on means of transport, the tax on civil law transactions, stamp duty,
 - c) revenue from property, e.g. revenue from renting and leasing as well as agreements with a similar character,
 - d) funds for additional financing of own tasks from other sources;
- 2) grants:
 - a) grants from the state budget for: government administration-related tasks, own tasks, task realized on the basis of agreements with government administration bodies,
 - b) provided under programmes financed with European funds and other foreign funds that are not reimbursable and payments from the European funds budget (paragraphs 200 and 620 and since 2015 – 205 and 625),
 - c) received from appropriated funds,
 - d) other grants;
- 3) general subvention from the state budget, comprising: equalization, educational, compensating, balancing and regional parts.

6. Expenditure of local government units budgets are divided into: property-related (including investment-related) and current expenditure, such as:

- expenditure on wages and salaries (including derivatives),
- expenditure on the purchase of materials and services,
- grants, among others, for organisational and legal units operating within local government units budgets,
- expenditure on debt servicing,

7. Information concerning budgets of local government units is compiled on the basis of the Ministry of Finance budgetary reporting.

TABL. 1 (274). DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW
REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem	Gminy ^a	Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Wojewódz-
		Total	Gminas ^a	Cities with powiat status	Powiaty	two Voivodship
		w tys. zł		in thousand PLN		
OGÓŁEM	2010	6211860,8	3329021,9	1152954,9	1209501,1	520383,0
TOTAL	2015	7873875,8	3933836,3	1751862,1	1262265,8	925911,6
	2017	8533328,3	4983182,5	1736836,2	1302212,8	511096,8
	2018	9214675,9	5375535,1	1837941,6	1430887,1	570312,1
Dochody własne		3586087,3	2060587,5	943916,2	422246,0	159337,7
Own revenue						
w tym:						
of which:						
Udziały w podatku dochodowym		1558156,8	761833,8	447264,3	204119,4	144939,4
Share in income tax						
od osób prawnych		155051,3	23020,7	27414,4	4729,4	99886,9
corporate income tax						
od osób fizycznych		1403105,5	738813,1	419849,8	199390,0	45052,6
personal income tax						
Podatek od nieruchomości		691823,7	525071,1	166752,6	x	x
Tax on real estate						
Podatek rolny		106492,7	106146,8	345,9	x	x
Agricultural tax						
Podatek od środków transportowych		29142,5	19948,4	9194,0	x	x
Tax on means of transport						
Podatek od czynności cywilnoprawnych		71025,4	48130,4	22895,0	x	x
Tax on civil law transactions						
Oplata skarbowa		13655,1	7430,6	6224,5	x	x
Stamp duty						
Dochody z majątku		257743,1	163425,3	72253,6	19295,4	2768,9
Revenue from property						
w tym dochody z wynajmu i dzierżawy oraz in-						
nych umów o podobnym charakterze		77427,5	57782,3	11294,1	6931,2	1419,9
of which income from renting and leasing as						
well as agreements with a similar character						
Środki na dofinansowanie własnych zadań						
pozyskane z innych źródeł		88880,9	72669,1	589,8	15424,6	197,4
Funds for additional financing of own tasks from						
other sources						

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 1 (274). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW (dok.)**
 REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
	w tys. zł in thousand PLN				
Dotacje ogółem..... Total grants	3101329,8	2009757,4	501669,0	347839,5	242063,8
Dotacje celowe..... Targeted grants	2496098,7	1750884,7	355764,9	284365,9	105083,2
z budżetu państwa..... from the state budget	2367472,0	1704364,4	350123,0	239628,9	73355,7
na zadania: for tasks:					
z zakresu administracji rządowej..... for government administration tasks	1938850,2	1442723,1	299657,6	152419,1	44050,3
własne..... for own tasks	425113,5	260138,8	50048,9	85620,5	29305,4
realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej..... realized on the basis of agreements with government administration bodies	3508,3	1502,5	416,5	1589,3	-
na zadania realizowane na podstawie porozu- mień między jednostkami samorządu terytorialnego..... for tasks realized on the basis of agreements between local government units	47632,1	21833,9	4909,9	15320,6	5567,6
otrzymane z państwowych funduszy celowych... received from state appropriated funds	41272,8	18338,2	599,7	3820,3	18514,6
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofi- nansowanie własnych zadań..... for financial assistance between local govern- ment units for additional financing of own tasks	39721,7	6348,2	132,3	25596,0	7645,2
Dotacje z paragrafów 200 i 620 ^b Grants from paragraphs 200 and 620 ^b	124827,3	66566,5	-	15505,4	42755,3
Dotacje z paragrafów 205 i 625 ^b Grants from paragraphs 205 and 625 ^b	480403,8	192306,2	145904,1	47968,2	94225,3
Subwencja ogólna z budżetu państwa..... General subvention from the state budget	2527258,8	1305190,2	392356,4	660801,6	168910,6
W tym część oświatowa..... Of which educational part	1672571,7	866252,0	372810,3	413672,1	19837,3

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status. b Of the classification of budget revenue and expenditure.

TABL. 2 (275). DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2018 R.
REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY DIVISION IN 2018

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
	w tys. zł in thousand PLN				
OGÓŁEM..... TOTAL	9214675,9	5375535,1	1837941,6	1430887,1	570312,1
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo Agriculture and hunting	108302,5	100807,3	75,1	223,9	7196,2
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę Electricity, gas and water supply	12289,2	12289,2	-	-	-
Transport i łączność Transport and communication	479054,3	159283,2	135260,6	85783,7	98726,9
Gospodarka mieszkaniowa Dwelling economy	294135,3	181233,9	88470,8	21148,1	3282,5
Działalność usługowa Service activity	39301,5	11498,6	3824,6	23531,8	446,4
Administracja publiczna..... Public administration	70343,9	43272,8	8172,2	14648,0	4251,0
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa..... Public safety and fire care	114153,6	7603,3	32369,7	74180,1	0,5
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowo- ści prawnej oraz wydatki związane z ich poborem Income taxes from legal persons, natural persons and other organizational units without legal per- sonality and expenses associated with their in- take	2615703,6	1552563,1	682424,0	235571,9	145144,6
Różne rozliczenia Miscellaneous settlements	2728295,3	1340474,9	425418,3	664195,7	298206,4
Oświata i wychowanie Education	239932,7	144437,5	51169,2	44048,5	277,5
Ochrona zdrowia Health care	51529,8	2564,0	8997,2	37385,6	2582,9
Pomoc społeczna Social assistance	402798,1	209373,3	60279,2	133094,1	51,6
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej . Other tasks in sphere of social policy	46130,8	15182,2	6773,1	20922,4	3253,1
Edukacyjna opieka wychowawcza Educational care	43468,7	20558,7	8231,0	14679,0	0,0
Rodzina Family	1588034,3	1310340,1	235718,8	40309,8	1665,7
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska Municipal economy and environmental protection	245323,6	167499,1	66261,9	10635,3	927,3
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego Culture and national heritage	36822,6	28563,4	6464,1	115,5	1679,6
Kultura fizyczna Physical education	51999,1	38232,0	12865,0	895,4	6,6

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 3 (276). WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW
EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem	Gminy ^a	Miasta	Powiaty	Wojewódz-
		Total	Gminas ^a	na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiatas	two Voivodship
		w tys. zł		in thousand PLN		
OGÓŁEM.....	2010	6923222,1	3808388,9	1314791,7	1258629,4	541412,2
TOTAL	2015	7899211,1	3821969,2	1895676,2	1232553,8	949011,8
	2017	8559721,5	5054865,0	1679068,4	1304005,0	521783,1
	2018	9609761,6	5656163,1	1896278,2	1444584,4	612735,9
Wydatki bieżące.....		7678517,6	4540383,7	1551471,9	1181858,4	404803,6
Current expenditure						
w tym: of which:						
Dotacje		803611,3	309902,3	216116,4	89654,2	187938,4
Grants						
w tym dla samorządowych zakładów budżetowych.....		22811,9	12859,5	8361,1	1591,3	-
of which government budgetary establishments						
Świadczenia na rzecz osób fizycznych.....		1873074,9	1527235,8	277657,9	66461,5	1719,7
Benefits for natural persons						
Wydatki bieżące jednostek budżetowych		4915901,4	2661484,2	1031839,1	1014319,3	208258,9
Current expenditure of budgetary units						
w tym: of which:						
wynagrodzenia		2608673,7	1366958,8	519762,6	616937,7	105014,6
wages and salaries						
w tym osobowe.....		2367512,1	1243471,3	474007,3	553841,4	96192,2
of which personal						
pochodne od wynagrodzeń ^b		461191,4	249457,0	91103,1	101801,2	18830,1
derivatives from wages and salaries ^b						
zakup materiałów i usług.....		1486815,8	841919,4	359186,2	225411,2	60299,1
purchase of materials and services						
Wydatki na obsługę długu		71691,5	36264,7	18229,9	11048,2	6148,7
Expenditures on debt servicing						
w tym wypłaty z tytułu gwarancji i poręczeń		4292,1	192,0	2429,8	1670,3	-
of which payments related to guarantees and endorsements						
Wydatki majątkowe		1931244,0	1115779,3	344806,3	262726,0	207932,3
Property expenditure						
W tym inwestycyjne ^c		1837912,7	1098783,6	325206,3	257892,5	156030,3
Of which investment expenditure ^c						

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Obejmują składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych. c Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych.

a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. b Include contributions to compulsory social security and the Labour Fund as well as contribution to the Bridging Pension Fund. c Including grants for financing investment tasks of local government budgetary establishments.

TABL. 4 (277). WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2018 R.
EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BUDGETS BY DIVISION IN 2018

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat sta- tus	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
OGÓŁEM..... TOTAL	9609761,6	5656163,1	1896278,2	1444584,4	612735,9
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo	162498,9	151623,1	80,9	193,4	10601,4
Agriculture and hunting					
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	19232,0	19232,0	-	-	-
Electricity, gas and water supply					
Transport i łączność	1412645,6	471592,8	360459,2	245571,8	335021,7
Transport and communication					
Gospodarka mieszkaniowa	167609,5	134075,3	19511,7	4293,2	9729,3
Dwelling economy					
Działalność usługowa	55741,8	23672,5	7730,2	20706,4	3632,7
Service activity					
Administracja publiczna	831353,7	488571,8	103491,4	143193,6	96096,9
Public administration					
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	182236,0	55161,7	47577,1	76133,8	3363,4
Public safety and fire care					
Obsługa długu publicznego	70311,1	35247,6	17866,7	11048,2	6148,7
Public debt servicing					
Różne rozliczenia	13634,6	7185,6	6438,6	10,3	-
Miscellaneous settlements					
Oświata i wychowanie	2575858,1	1532154,7	593132,5	416037,1	34533,9
Education					
Ochrona zdrowia	121023,8	28166,4	17263,5	62933,9	12660,0
Health care					
Pomoc społeczna	714598,7	430514,6	132883,5	149919,4	1281,1
Social assistance					
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej .	125433,0	19073,9	17324,6	63162,4	25872,1
Other tasks in sphere of social policy					
Edukacyjna opieka wychowawcza	248425,9	60773,0	66038,8	118547,8	3066,4
Educational care					
Rodzina	1709760,4	1335486,1	271097,5	101514,2	1662,6
Family					
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	574905,6	422930,1	136586,7	14634,9	753,8
Municipal economy and environmental protection					
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	316836,8	220400,2	38753,0	3288,8	54394,9
Culture and national heritage					
Kultura fizyczna	219335,0	160437,4	53382,3	2583,4	2931,9
Physical education					

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 5 (278). **PRZYCHODY I KOSZTY SAMORZĄDOWYCH ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH**
REVENUE AND COSTS OF GOVERNMENT BUDGETARY ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat sta- tus	Powiaty Powiats	Wojewódz- two Voivodship
		w tys. zł		in thousand PLN		
Przychody	2017	150735,0	63707,9	81340,3	5686,7	-
Revenue	2018	156424,7	67169,2	83368,1	5887,3	-
w tym: of which:						
Przychody ze sprzedaży wyrobów, składników majątkowych i usług		72145,2	41351,1	28637,9	2156,2	-
Revenue from sale of products, asset components and services						
Dotacje z budżetów jednostek samorządu terytorialnego ^b		25212,3	12858,7	9444,7	2908,9	-
Grants from local government units budgets ^b						
Koszty	2017	151998,9	65356,3	81007,5	5635,0	-
Costs	2018	156982,8	67525,3	83454,0	6003,4	-
w tym: of which:						
Materiały i usługi		79558,7	26762,6	51209,0	1587,1	-
Materials and services						
Podatek dochodowy od osób prawnych		208,8	169,0	19,7	20,1	-
Corporate income tax						
Wpłata nadwyżek do budżetów jednostek samo- rządu terytorialnego		253,6	243,2	10,4	-	-
Surplus payments to local government units budgets						

a Bez przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Łącznie z dotacjami z budżetu państwa oraz płatnościami w ramach budżetu środków europejskich.

a Excluding revenue and costs of government budgetary establishments of gminas which are also cities with powiat status. b Including grants from the state budget as well as payments within the European funds budget.